

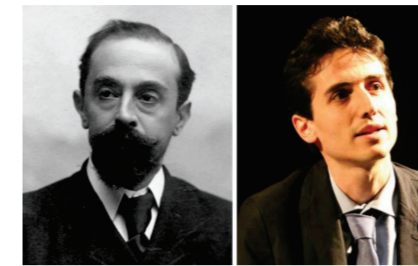
Fonteta perduda al cor de la pau: no em cal l'aigua fresca, sinó el cant suau." **Marià Manent**

ESTILS

Endinsar-se en el silenci

El gran silenci, escrit per Marcel Capellades (Pagès editors) ens fa entrar al món secret i desconegut de la cartoixa, portadora d'una tradició de gairebé dos mil anys iniciada per sant Antoni Abat, el pare dels monjos del desert. El llibre ens fa sentir, palpar i tastar quelcom del goig espiritual d'aquesta via monàstica.

L'instant etern de Maragall

L'editor, professor i escriptor Ignasi Moreta pronunciarà la conferència "L'eternitat de l'instant en Joan Maragall" avui dijous 18 de febrer a les 20h al convent dels Caputxins de Sarrià (c/ Cardenal Vives i Tutó 16, Barcelona) en un acte que s'emmarca dins del programa "Literatura i cristianisme".

Opinió

GETTY

Confiança en la vida

SÍLVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

A vegades la vida ens posa al davant entrebancs realment difícils, situacions de malaltia, mort, fallida material, etc., que fan trontollar el nostre món de manera profunda. Aleshores apareixen els grans per què?, ens qüestionem on està la justícia en aquesta vida i les respostes són difícils, perquè la mateixa vida no encaixa en aquests paràmetres. La vida se situa més enllà dels judicis de valor. Són moments en que podem posar en dubte la fe en les pròpies creences, però precisament tenir fe i creure són coses ben diferents. Malgrat puguin semblar sinònims, la creença comporta una voluntat de creure, és el resultat d'una construcció mental. La fe, en canvi, sorgeix d'una experiència interna que no s'associa a partir de l'esforç intel·lectual. En la fe de la que aquí parlem no hi ha voluntarisme sinó comprensió directa. És una fe que no està basada en dogmes, no està basada en creences. Al mateix temps, aquesta fe pot anar acompanyada de grans dubtes perquè amb plena confiança ens podem obrir a grans i saludables qüestionaments, sense por a que s'ensorri cap mur construït ja que els fonaments són sòlids. Com deia el mestre zen Sosan, "La fe és no dual, el que és dual no és la fe. Aquí les vies del llenguatge s'aturen, i passat, present i futur deixen de ser limitats".

D'altra banda la fe a la que ens referim no és la fe religiosa si la interpretem en creure en quelcom extern a nosaltres mateixos, sinó una confiança profunda que neix en el nostre interior. La vida no ens permet demanar-li explicacions, ni sotmetre-la a la nostra voluntat, ens resta així observar la seva transitorietat i acceptar allò que ens porta, a vegades negatiu però d'altres immensament positiu. Com diu un altre erudit zen, D.T. Suzuki, "Viure la vida com la vida es viu a sí mateixa" i fer-ho amb confiança plena.

Acceptació
La vida no ens permet demanar-li explicacions, ni sotmetre-la a la nostra voluntat, ens resta així observar la seva transitorietat i acceptar allò que ens porta

Equivocar-se: precepte moral?

La periodista Kathryn Schulz publica un extens tractat en defensa de l'error

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Errar i moral són antagònics si associem moral a correcte i pensem que la moral és aquell vehicle que ens allunya de l'error. Però, i si fos justament el contrari? I si en aquest vehicle anomenat moral hi anés, de manera implícita, l'error? Un error esquivat, present, però no sempre localitzable, que ens permet reconèixer que forma part de nosaltres. Sense marcar la gran divisió entre una moral correcte i un error pervers, distant.

Oscar Wilde va dir: "El plaer de la vida consisteix en apreciar el plaer d'estar terriblement equivocats". Equívocs que generen humilitat, que admeten la nostra manca d'exactitud i que, en especial, són la millor arma contra els fonamentalismes de tot tipus. Una arma, lògicament, no exempta d'errors... Integrar la nostra capacitat d'equivocar-nos és prendre consciència de la nostra condició humana.

Una reflexió ben documentada

La periodista nord-americana Kathryn Schulz ha escrit un detallat llibre explícitament titulat *En defensa del error* (publicat en castellà per Siruela), un "assaig sobre l'art d'equivocar-se". Un llibre, com explica la seva autora, "que no té la intenció de fer-nos creure que l'error és bo en ell mateix, però sí que està inseparablement lligat a altres coses bones, coses que de ben segur no volem eliminar, per exemple la nostra intel·ligència". "La nostra fallibilitat -continua Schulz- no només redueix les nostres possibilitats de cometre errors, sinó que a més ens ajuda a pensar d'una forma més creativa, a tractar-nos els uns als altres amb més amabilitat i a forjar societats més lliures i justes. L'error és un do en ell mateix, com una estranya i irremplaçable font d'humor, d'art, esclariment, individualitat i canvi. Si trobem plaer en tenir raó,

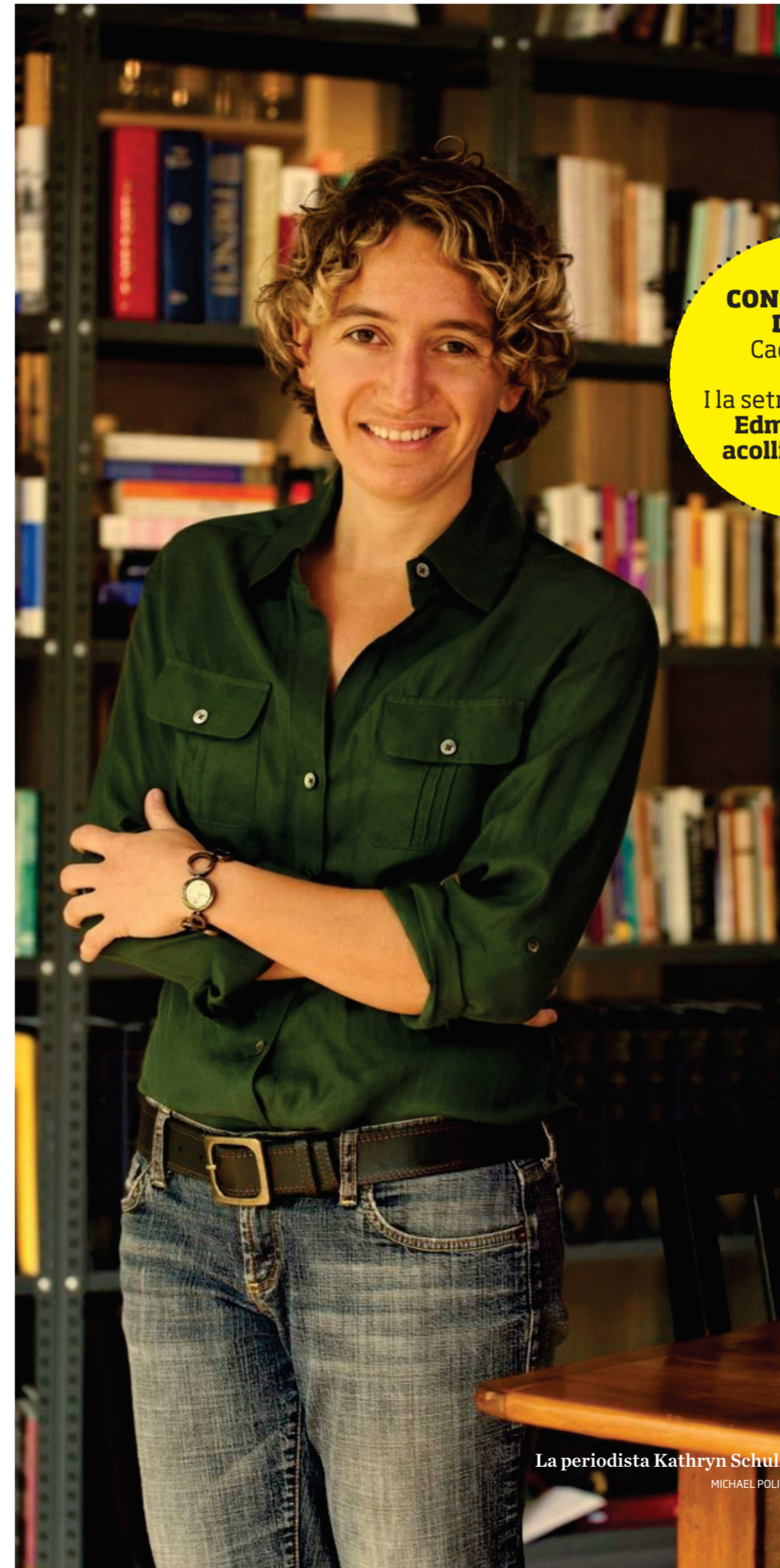
hi ha un plaer més complicat, més interessant i en darrera instància més revelador: equivocarse."

La potencialitat que tenim d'equivocar-nos, per tant, juga a favor nostre quan l'admetem, enlloc de veure-la com una cosa que hem d'eliminar o que un dia ja no tindrem. En aquest sentit, Schulz és taxativa: "Equivocar-se no és només un problema moral. És també una solució moral: una oportunitat de replantejar-nos la nostra relació amb nosaltres mateixos, amb altres persones i amb el món."

Per què ens costa tant admetre els errors? I, més encara, per què sovint ens comportem com si l'error fos un destorb evitable? Per a la periodista nord-americana, "com que en darrera instància, només tu pots optar per creure't les pròpies creences, aquest és un dels motius pels quals el reconeixement dels nostres errors és una experiència tan estranya: acostumats a discrepar amb els altres, de cop i volta ens trobem en desacord amb nosaltres mateixos. En aquest moment, l'error no és tan un problema intel·lectual, sinó existencial, una crisi no pel que sabem, sinó pel que som." L'error, des d'aquesta perspectiva, no només ens contraria les nostres expectatives, sinó que ens sacseja profundament. És un mirall, una oportunitat de canvi. Tot i això, continua costant-nos enormement l'acceptació dels errors.

L'error d'eradicar l'error

"Entre la ceguesa a l'error, l'amnèsia pel que fa a les nostres errades, la manca d'una categoria denominada error i la nostra tendència a esborrar immediatament les creences rebutjades -assegura Schulz- no és sorprenent que ens costi tant acceptar que l'error forma part del que som." Culturalment, a més, estem acostumats a que quan s'accepten els errors vagin acompanyats d'un "estava equivocada, però..." o d'aqueixa fórmula tan utilitzada en els discursos públics del "s'han comès errors", emprant la figura abstracta i

La periodista Kathryn Schulz.

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous

I la setmana que ve:
Edmon Jabès:
acollir el silenci

poc responsable. Per a l'autora d'*En defensa del error*, "la idea de que podem eradicar l'error -per mitjà del progrés científic o de la innovació tecnològica, establint una societat ideal o difonent la paraula de Déu- exerceix una fascinació intemporal sobre la imaginació humana." Això, segons Schulz, planteja tres problemes: "Primer, que per creure que podem eradicar l'error hem de creure també que podem distingir-lo sistemàticament de la veritat, una fe que xoca frontalment amb el fet que nosaltres mateixos podem estar equivocats". Aquí, explica, arribem al carreró sense sortida del que ella anomena l'errologia, i és que "per lliurar-nos dels errors prèviament hauríem de ser infal·libles". El segon problema es que "gairebé tots els esforços encaminats a l'eradicació sucumbeixen a la llei de les conseqüències no desitjades". El tercer i últim problema quan tractem d'eliminar l'error, per a Schulz, "és que molts d'aquests esforços no són benintencionats o, si ho són, van en la direcció que ha donat mala fama a les bones intencions. En aquest cas és alarmant la facilitat amb la que atribuïm errors a aquells amb unes creences i uns antecedents diferents als nostres". Com hem vist sovint en la història, "és molt fàcil passar de propugnar l'eliminació de les creences suposadament errònies a propugnar l'eliminació de les institucions, cultures i -el més alarmant de tot- persones que sostenen aquestes opinions", avisa l'autora, que conclou: "La idea de que l'error pot ser eradicat conté en sí mateixa un impuls atterridorament reaccionari. No obstant això, en el fons és una idea sobre el progrés: la creença en què les conquestes humanes tenen un cim i que el camí per arribar-hi és la constant reducció i final eliminació de les equivocacions."

De totes maneres, com que no es tracta d'un elogi de l'error en ell mateix ni d'un cant al relativisme, Schulz ens recorda que aquesta idea de progrés, il·lusòria i per tant catàstrofica, no és la única i que hi ha una via més integradora, on "l'avanç del coneixement depèn de que les teories actuals s'ensorrin davant de nous descobriments i idees. En aquest model de progrés els errors no ens aparten de la veritat, tot el contrari: ens hi apropem gradualment". Un error, ara sí, que forja confiança i optimisme quan no se l'estigmatitza, sinó que se l'admet com a part del que som. —

6 PLANS PER AL CAP DE SETMANA

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo

Títol de dos línies de text

285 cc Text basics primer paragraf Quisque convallis nisl in justo rhoncus vitae laoreet magna semper. Quisque interdum tempor viverra. Quisque ultrices augue vitae leo